Iktatószám

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző

Cím Pest városa százegyvenöt év előtt.

Forrás: Budapesti hirlap.

Bp. (Hely) | 1903 X/24 (Idő) | (Köt. v. füz.)

Osztál

Tárgy

Hely

Idő

Személ

Helysz

725.092.3
Kálvin-tér
„1903"

Fővárosi Könyvtár

× **Pest városa százegyvenöt év előtt.** A ki Budapest mostani térképére pillant s azután megnézi ezt a kis térképet: csodálkozni fog azon az óriás haladáson, a hová Budapest ez alatt az aránylag rövid idő alatt fejlődött. Ez a térkép ritkaság, sőt lehet, hogy Pest legelső térrajza, mert Pest régebbi leirásai és térrajzai között nincs nyoma. Néhai *Horváth* Árpád dr. egyetemi tanár irásai között akadtak rá. Pest fejlődésének kezdete a térkép készitésének idejétől számitható. Igaz, hogy a rokkantak palotája, a mostani középponti városház, már 1727-ben épült, de a város fejlődése nem a kiérdemült harcosok, hanem a tudomány érdeme volt. 1751-ben ugyanis Mária Terézia nagy hadiszemlét rendezett Pest városában s akkor támadt az a gondolata, hogy a nagyszombati egyetemet Budára, illetőleg Pestre helyezze át. A térkép a kőfallal és bástyával keritett Pestet ábrázolja, Budavára és az összekötő hajóhid nélkül. Az első pillanatra látható, hogy ez a mostani Pestnek csupán magva, a Belváros. Az ez idő szerinti Deák-utca hosszában haladt végig a kőfal, a mely az Országuton (Károly- és Muzeum-körut) fut tovább s a Mészáros-utcán (Vámház-körut) csapódott le a Dunára.

A falat három kapu szakitotta meg. Északon a *váci*, keleten a *hatvani*, délen pedig a *kecskeméti* kapu. A hatvani kapu mellett volt a régi lövőház, a mely helyett csak 1785-ben kezdik a déli részen lévő uj lövőházat használni. Innen származott a régi Lövész-utca (ma Királyi Pál-utca) neve is, a mely a térkép szerint még Hajdu-utca volt.

A város beosztása majdnem azonos volt a nemrég átformált Belvárosával. Az utcák neve közül ma is sokat ismerünk. A Lipót-, Uri-, (Koronaherceg-utca), Hatvani- és Bástya-utca ma is ott van. A többi utcáról nem lehet valami sokat mondani.

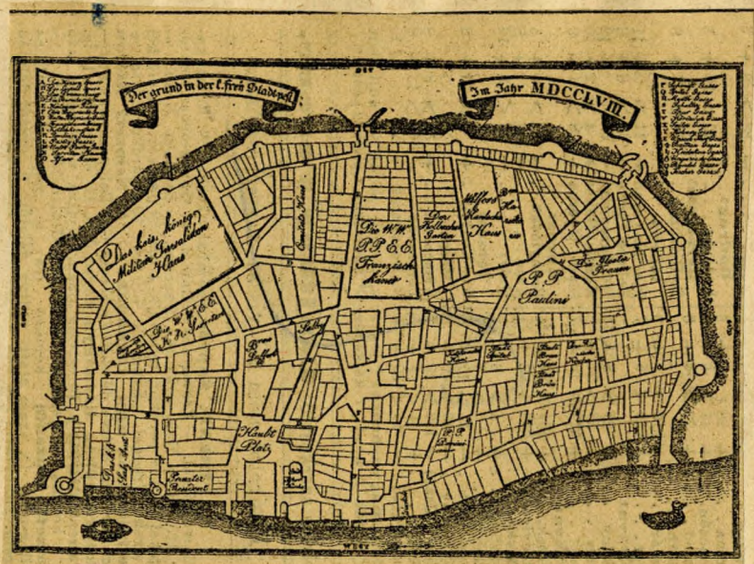

Bár épitő- és szépitő-bizottság nem volt, elég szabályosak voltak az utcák. 1686-ban sok rác és német telepedett le Pest városában s ezek az utcák képét is megváltoztatták. A pálosok utcája (a mai Szerb-utca) már akkor is kivált girbe-gurba voltával. 1784-ben az egyetemet a pálosok kolostorába helyezték át s az utcát a benne lévő szerb templomról Szerb-utcának nevezték el.

Középület nem igen volt. A sóház, a serfőző és a városi kórház szerepelt mint ilyen. A Pálosok nagy kolostorával szemközt állt az apácák kolostora, később a régi nagy zálogház. A ferenciek, szerviták telke és temploma akkor is meg volt, sőt a Szervita-teret a szerzetesek iskolája egészen elfoglalta. Pestnek az időben ezerötszáz háza és huszonötezer lakosa volt.

Székesfővárosi házinyomda 1913